

## Klebensberg Kuno életrajza

1875–1932

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1875. november 13.                | Születése az Arad megyei Magyarpécskán. (Ma: Pécska, Romániában található; román neve: Pecica.)                                                                                                                                        |
| 1876. június 15.                  | Édesapja, gróf Klebensberg Jakab huszárszázados halála. Ezután édesanyja, Farkas Aranka székesfehérvári családjához költözik (Szarka utca 147.). A gyámja nagyapja, Farkas Imre, az enyingi Batthyány uradalom jószágkormányzója lesz. |
| 1881–1885                         | Az elemi iskolát magántanulóként végzi a székesfehérvári Belvárosi Fitanodában.                                                                                                                                                        |
| 1883                              | Nagyapja és egyben gyámja halála. Az új gyámja nagybátyja, Scherer Kamill lesz.                                                                                                                                                        |
| 1885–1893                         | A nagy hírű székesfehérvári ciszterci gimnázium diákja.                                                                                                                                                                                |
| 1893                              | Érettségije a ciszterci gimnáziumban. Ezután rövid ideig a bécsújhelyi katonai akadémián tanul.                                                                                                                                        |
| 1894                              | A Budapesti Tudományegyetem jogi karának hallgatója lesz.                                                                                                                                                                              |
| 1895/1896. tanév                  | A Berliini Tudományegyetem hallgatója, majd Budapesten tanul tovább.                                                                                                                                                                   |
| 1898                              | Az államtudományi doktorátus megszerzése.                                                                                                                                                                                              |
| 1898-tól                          | A miniszterelnökség segédfoglalmazója, folyamatosan emelkedik a hivatali ranglétrán.                                                                                                                                                   |
| 1899. augusztus 18.               | Eljegyzése Botka Saroltával.                                                                                                                                                                                                           |
| 1900. április 24.                 | Esküvője Botka Saroltával a budapesti Egyetemi templomban. (Házassága után – Baranyai Jusztin emlékezése szerint – „feleségével együtt minden évben a háború kitöréséig nagyobb, gyakran két hónapig tartó európai útra ment”).        |
| 1903                              | Titkár a Miniszterelnökségen (a nemzetiségi ügyek előadója).                                                                                                                                                                           |
| 1904–1914                         | A Julián Egyesület ügyvezető igazgatója.                                                                                                                                                                                               |
| 1906                              | Miniszteri osztálytanácsos a Miniszterelnökségen.                                                                                                                                                                                      |
| 1907–1910                         | A Miniszterelnökség kül- és nemzetiségi ügyekért felelős osztályának a vezetője.                                                                                                                                                       |
| 1910–1914                         | Közigazgatási bíró.                                                                                                                                                                                                                    |
| 1913                              | A hatásköri bíróság tagja.                                                                                                                                                                                                             |
| 1914. január 2.–1917. március 11. |                                                                                                                                                                                                                                        |

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára. (Fő feladata: a közoktatás és az oktatásügyi igazgatásreformjának az előkészítése, a Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet megszervezése.)

- 1915–1918 Az Országos Rokkantügyi Hivatal (1917-től: Országos Hadigondozó Hivatal) ügyvezető alelnöke.
1916. november 21. A Konstantinápolyi Magyar Tudományos Intézet igazgatótanácsának alakuló ülése. József Ferenc főherceg elnöklété mellett Klebelsberg lesz az ügyvezető alelnöke. (Az intézet 1917 januárjától 1918 szeptemberéig működik, igazgatója Hekler Antal művészettörténész, Klebelsberg sógora.)
1917. március 12.–1917. május 23.
- Politikai államtitkár a Miniszterelnökségen, példaképe, Tisza István miniszterelnök oldalán.
1917. április 26.–1932. október 11.
- A Magyar Történelmi Társulat elnöke.
1917. április 1. Kolozsvár országgyűlési képviselőjeként az első programbeszédét tartja (1918. november 16-ig, az országgyűlés feloszlásáig marad képviselő.)
1919. február 18. Bethlen Istvánnal megalapítja a Nemzeti Egyesülés Pártját.
1919. március vége–augusztus eleje
- A Tanácsköztársaság idején Gyula közelében, Almásy Denise tanyáján bujkál.
1920. január–1922. június Sopron nemzetgyűlési képviselője a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja programjával. (Innen kilépve az ún. disszidensek vezetője, majd 1920. júliusától az Egyesült Keresztény Nemzeti Kisgazda és Földműves Párt tagja lesz. 1921. február 3-án innen is kiválik, és ismét „disszidensként” politizál. 1922. február 2-án a követőivel csatlakozik a Országos Kisgazda és Földműves Párthoz, amely 1922. február 22-én beolvad a kormánypártba, a Keresztény-Keresztény Kisgazda, Földműves és Polgári Pártba - ahogy már a korszakban is nevezték, az Egységes Pártba. Ennek szűkebb, négyfős intézőbizottságának tagja lesz, Bethlen István, Gömbös Gyula és Nagyatádi Szabó István társaságában. Ezután a haláláig az Egységes Párt egyik meghatározó képviselője.)
1920. október 21. Az általa szervezett Bécsi Magyar Történelmi Intézet megnyitása.
- 1921 Klebelsberg kezdeményezésére, a Magyar Történelmi Társulat égisze alatt megkezdődik a *Magyarország újabbkori történetének forrásai. Fontes historiae Hungaricae recentioris* című sorozat kiadása.
1921. december 5.–1922. június 16.
- Belügyminiszterré nevezik ki, (Fő feladata: a választójogi rendelet előkészítése, amit 1922. március 2-án tesznek közzé.)

1922. június–1926. december

A komáromi kerület nemzetgyűlési képviselője lesz.

1922. június 16.–1931. augusztus 24.

Vallás- és közoktatásügyi miniszter.

1922 ősze

Zichy János volt vallás- és közoktatásügyi miniszterrel és Gaál Gasztonnal, a Nemzetgyűlés elnökével megalakítják a Ciszterci Diákszövetség Székesfehérvári Főosztályát.

1922 vége

A Csehszlovákiához került ógyallai csillagvizsgáló budapesti, svábhegyi építkezése, első szakaszának a lezárulása. (A főépületet 1926-ra fejezik be.)

1922. december 28.

Sopron díszpolgárává választják.

1922 folyamán

Törvény a nemzeti nagy közgyűjteményeink önkormányzatáról és személyzetükről, „Az Országos Magyar Gyűjteményegyetemről” címmel (XIX. tc.).

A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja lesz.

1923 tavasza

A Római Magyar Történeti Intézet újjáalapítása.

1923. szeptember 23.

A debreceni Tisza István Tudományegyetem nagyerdei klinikatelepének ünnepélyes avatása és a debreceni Déry Múzeum alapkövetétele.

1923. október 14.

A Pozsonyból Pécsre menekült Erzsébet Tudományegyetem ünnepélyes megnyitása.

1923 folyamán

Törvény a Magyar Tudományos Akadémia állami támogatásáról (I. tc.).

A Magyar Országos Levéltár új, Bécsi kapu téri épületének az átadása. Megvásárolja a pesthidegkúti villát, ahol ezután, többnyire a házassági évfordulójuk napjától, minden év április 24-étől novemberig, tartózkodik a feleségével.

1924. október 6.

A bécsi Collegium Hungaricum hivatalos megnyitása.

1924. november 6.

A debreceni Tisza István Tudományegyetem gyermekklinikájának átadása a nagyerdei klinikai telepen.

1924. november 24.

A berlini Collegium Hungaricum hivatalos megnyitása. (Gyakorlatilag már 1923-tól működött az intézmény.)

1924 folyamán

Törvény a középiskoláról. Három középiskolai típust állít föl: gimnázium, reálgimnázium és reáliskola. (XI. tc.)

A Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsi tagja lesz.

1925. augusztus 19.

A kormányzó az elsőosztályú magyar érdemkereszttel tünteti ki.

1925. október 19. Berlinbe utazik, ahol október 20-án előadást tart a berlini tudományegyetemen a háború utáni magyar kultúrpolitikáról.
1925. november 12. 50. születésnapja alkalmából a Magyar Történelmi Társulat *Emlékkönyv dr. gróf Klebelsberg Kunó negyedszázados kultúrpolitikai működésének emlékére* címmel jelentet meg egy kiadványt.
1925. november vége A Testnevelési Főiskola alapítása.
1925. december 10. A Népszövetség ülésén megvédi és átmeneti jogszabálynak minősíti a numerus clausus törvényt. (1920: XXV. tc.)
- 1925 folyamán Törvény Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar emlékének törvénybe iktatásáról (XLV. tc.), illetve az MTA érdemeinek törvénybe iktatásáról és állami támogatásának felemeléséről (XLVI. tc.).
- A Magyar Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtára megújított kiállításának a megnyitása.
1926. december–1932. október 11. Szeged országgyűlési képviselője.
1926. január 3. A Természettudományi Kongresszus (természet-, orvos, technikai és mezőgazdaságtudományi országos kongresszus) megnyitása. (A kongresszuson határoznak a természettudományok támogatását szolgáló Széchenyi Tudományos Társaság létrehozásáról.)
1926. március 22–24. Szegeden kijelöli az egyetemi építkezések, a klinikák helyét.
1926. május 26.–június 3. Carl Heinrich Becker porosz kultuszminiszter magyarországi látogatása. (Klebelsberg szinte állandóan a kíséretében marad.)
1926. június 29. Esztergom díszpolgára lesz.
1926. augusztus 25. A tihanyi Magyar Biológiai-Kutató Intézet alapköletétele.
1926. október 3. A pécsi klinikai telep avatása.
1926. október 5. A szegedi gyermekklinika alapköletétele. Díszdoktorrá avatják Szegeden.
1926. október 17. Emlékbeszéde Tisza István debreceni szobrának a leleplezésekor.
1926. november 14–19. Arduino Colasanti olasz művészetügyi minisztérium államtitkár budapesti látogatása.
- 1926 folyamán Törvény a népiskolákról. (VII. tc.)
- Székesfehérvár díszpolgára lesz.
- A kormány egymillió koronát bocsát a természettudományi laboratóriumok rendelkezésére.
- A Néprajzi Múzeum új épületének az átadása.

A Szépművészeti Múzeum új gyűjteményt alapít a 20. századi magyar festők műveiből.

1927. március közepe Klebelsberg Olaszországba utazik Bethlen István miniszterelnök közelgő itáliai látogatásának az előkészítése és a tervezett Collegium Hungaricum épületének a megszerzése céljából. (Március 16-án az olasz miniszterelnök, Mussolini, március 19-én az uralkodó, III. Viktor Emánuel, március 25-én a pápa, XI. Pius fogadja. Március 26-án a római egyetem díszdoktorává avatják. Elutazik továbbá Nápolyba, Bolognába és Milánóba is.
1927. március 20. Megjelenik első kötete, a *Gróf Klebelsberg Kuno beszédei, cikkei és törvényjavaslatai 1916–1926* címen.
1927. június 3. A debreceni Tisza István Tudományegyetem főépületének az alapkövetétele.
1927. szeptember 5. A Tihanyi Magyar Biológiai-Kutatóintézet ünnepélyes felavatása.
- 1927 folyamán: Törvény a polgári iskolákról (XII. tc.). Törvény a külföldi magyar intézetekről és a magas műveltség célját szolgáló ösztöndíjakról (XIII. tc.). Törvény a közszolgálati alkalmazottak gyermekeinek tanulmányi ösztöndíjáról (XIV. tc.). Törvény Kossuth Lajos örök érdemeinek és emlékének a törvénybeiktatásáról (XXXII. tc.).
1928. június 10. Megnyitja a budapesti finnugor kultúrkongresszust.
1928. június 24. Megjelenik a *Neonacionalizmus* című kötete.
1928. július 1. Máltai lovaggá avatják.
1928. július eleje Zalaegerszeg díszpolgára lesz.
- 1928 folyamán Törvény a numerus clausus módosításáról (XIV. tc.).
- Az Új Magyar Képtár megnyitása a Régi Műcsarnok (a Képzőművészeti Főiskola mai otthona) Andrassy úti épületében.
1929. január A római Collegium Hungaricumba beköltöznek az első ösztöndíjasok.
1929. március 28. Megjelenik *Küzdelmek könyve* című kötete.
1929. április 20–29. Németországi utazása. (Április 29-én fogadja Paul von Hindenburg köztársasági elnök.)
1929. május 13. Megnyitja az első Magyar Könyvhetet a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében.
1929. május 29. Részt vesz az Alföldkutató Bizottság kecskeméti éves közgyűlésén.
1929. június 24–27. Friedrich Schmidt-Ott, a Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft (a Német Tudomány Szükségközössége) elnökének magyarországi látogatása.

|                         |                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1929. július eleje      | Magyar–német tudóshét: 25 magyar szakember vendéglőadása egy héten keresztül a breslaui egyetemen. (Ezt 1929. október elején a breslaui kollégák budapesti előadásai viszonzózzák.) |
| 1929. szeptember 15.    | A budai ciszterci rendi Szent Imre Főgimnázium avatása.                                                                                                                             |
| 1929. november 21–27.   | Giuliano Balbino olasz közoktatásügyi miniszter budapesti látogatása.                                                                                                               |
| 1929. december 19.      | Megjelenik a <i>Jöjjetek harmincas évek!</i> című kötete.                                                                                                                           |
| 1929 folyamán           | Törvény a múzeum-, könyvtár- és levéltárügy némely kérdéseinek rendezéseiről (XI. tc.), illetve a Nemzeti Közművelődési Alapítványról (XXXIII. tc.).                                |
| 1930. február 18.       | Előadás tart Bécsben, a magas kultúra szervezeti problémáiról.                                                                                                                      |
| 1930. április 29.       | Előadás tart Stockholmban, <i>Magyarország világtörténeti hivatása és kultúrája</i> címmel.                                                                                         |
| 1930. május 2.          | Üdvözlő beszédet mond a finn kultúra és nyelv kutatásával foglalkozó intézetben, Turkuban                                                                                           |
| 1930. május 3.          | Előadást tart a Helsinki Egyetemen Magyarországról és a finn–magyar kapcsolatokról.                                                                                                 |
| 1930. május 12.         | Előadást tart Varsóban, <i>A lengyel–magyar szellemi együttműködés alapjai</i> címmel.                                                                                              |
| 1930. május 25.         | Debrecenben felavatják a Déri Múzeumot.                                                                                                                                             |
| 1930. szeptember 16–27. | Ideiglenesen népjóléti miniszter.                                                                                                                                                   |
| 1930. október 11.       | Horthy Miklós – a kitüntetés ötletét adó – Klebelsberg ellenjegyzésével írja alá a Corvin-lánc kitüntetés alapító oklevelét.                                                        |
| 1930. október 19.       | A pécsi Erzsébet Tudományegyetem soproni evangélikus hittudományi kara épületének az avatása.                                                                                       |
| 1930. október 24.       | A szegedi Fogadalmi templom, a Dóm téri épületegyüttes és a Nemzeti Emlécsarnok (Pantheon) felavatása Horthy Miklós jelenlétében. Klebelsberg Szeged díszpolgára lesz.              |
| 1930. október 25.       | Horthy ünnepélyesen felavatja az 5 000. „népiskolai egységet”. (Egység = tanterem és tanítói lakás.)                                                                                |
| 1930. november 23.      | Megnyitja az Országos Testnevelési Kongresszust Szegeden.                                                                                                                           |
| 1930. november 29.      | Emlékbeszédet mond Rákosi Jenő budapesti szobrának avatásakor.                                                                                                                      |
| 1930. december 7.       | A margitszigeti Nemzeti Úszócsarnok (Sportuszoda) felavatása Budapesten.                                                                                                            |
| 1930 folyamán           | Törvény a természettudományok fejlesztése érdekében teendő intézkedésekről (VI. tc.).                                                                                               |
|                         | Az új középiskolai tanterv életbe léptetése.                                                                                                                                        |

1931. február 23. A Kormányzó öt tünteti ki az első Corvin-lánccal. Ő mondja a Corvin-rend első serlegavató beszédét is.
1931. február 28. Megjelenik a *Világválságban* című kötete.
1931. május 14. Leleplezik az emléktábláját Szegeden, a Nemzeti Emlékcsarnokban.  
(Szentgyörgyi István *Egyetemalapítók* című domborművét – amelynek egyik központi figurája szintén Klebelsberg – ugyancsak ekkoriban avatják az egyetem kémiai intézetének az Aradi téri falán.)
1931. június 13. Részt vesz a részben általa kezdeményezett Szegedi Szabadtéri Játékok első előadásán.
1931. augusztus 18. A Bethlen-kormány lemondásával ő is megválnak vallás- és közoktatásügyi miniszteri pozíciójától.
1931. augusztus 24. Búcsúja minisztériumi munkatársaitól.
1931. október 1. A Sárospataki Református Főiskola korábban általa is támogatott Angol Internátusának a megnyitása.
1932. április 24. Megalapítja a Magyar Olimpiai Társaságot, és egyben első elnöke is lesz.
1932. május 29. Megnyitóbeszédet mond az Országos Alföldi Bizottság első vándorgyűlésén, Szolnokon.
1932. június 5. Elnöki megnyitóbeszédet mond Békéscsabán, az Országos Alföldi Bizottság vándorgyűlésén.
1932. június 18–19. Elnököl és beszédet mond az Országos Alföldi Bizottság kétnapos, szegedi kongresszusán.
1932. szeptember 5. Beszédet tart az Országos Alföldi Bizottság nyíregyházai vándorgyűlésén.
1932. szeptember 18. az Országos Alföldi Bizottság szentesi vándorgyűlésén a bizottság célkitűzésit ismerteti.
1932. szeptember 21. A Magyar Olimpiai Társaság – a Los Angeles-i olimpia magyar győzteseit és helyezettjeit ünneplő – rendkívüli közgyűlésén élete utolsó előadását tartja.
1932. szeptember végén Miniszterelnöki esélyesként, illetve a külügyminiszteri tárca várományosaként is emlegetik a sajtóban.
1932. október 2. Paratífusszal a Korányi-klinikára viszik.
1932. október 11. Szívroham következtében meghal.
1932. október 15. Temetése Szegeden, a Dóm kriptájában.
1933. február 11. A Klebelsberg-emlékkiállítás megnyitása a Műcsarnokban.

|                    |                                                                                                                                                                                               |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1933. február 11.  | Megjelenik posztumusz kötete, a minisztersége után írott cikkeinek a gyűjteménye, <i>Utolsó akkordok</i> címmel.                                                                              |
| 1933. június 10.   | Első szobrának felavatása a Testnevelési Főiskola kertjében.                                                                                                                                  |
| 1933. november 27. | Kiskundorozsmától posztumusz díszpolgári oklevelet kap, amelyet a felesége vesz át.                                                                                                           |
| 1934. január 22.   | Mellszobrának leleplezése a bécsi Collegium Hungaricum épületében.                                                                                                                            |
| 1935. április 11.  | Síremlékének felavatása a szegedi Fogadalmi templomban.                                                                                                                                       |
| 1935 folyamán      | Posztumusz megkapja az MTA Kónyi Manó-jutalmát, ami a legutóbbi négy év „publicisztikai, legújabbkori történelmi, esetleg közjogi munka jutalmazására” adományoznak.                          |
| 1938 folyamán      | <i>Gróf Klebelsberg Kunó emlékezete. A gr. Klebelsberg Kunóról szóló emlékbeszédek és megemlékezések 1932–1938</i> című kötet kiadása.                                                        |
| 1939. május 16.    | Budapesten, az Eskü-téri szobrának a felavatásakor Teleki Pál miniszterelnök mond beszédet. (A szobrot 2001-ben a Villányi úton állították fel újra.)                                         |
| 1942. október 25.  | Halálának a 10. évfordulója alkalmából a Magyar Tudományos Akadémia emlékülést tart. (Kornis József emlékezik rá, Huszti József Klebelsberg-könyvének egy fejezetét olvassa föl.)             |
| 1942 folyamán      | Huszti József <i>Gróf Klebelsberg Kunó életműve</i> című kötetének megjelenése.                                                                                                               |
| 1943               | Szily Kálmánnak <i>Gróf Klebelsberg Kunó ig. tag és t. tag emlékezete</i> címmel megtartott akadémiai emlékbeszédének a kiadása (Felolvasta az MTA 1943. május 16-i ünnepélyes „közülésén”).) |